

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Disp. XV. De mysterio Circuncisionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

sto impositum est, fuisse nouum, & nunquam antea alteri impositum, quia licet ipso materiali nomine nonnulli antea insigniti fuerint, ratio autem, & etymologia nominis noua, ac singularis in Christo fuit. Alij enim dicti sunt, *Iesus*, vel propter aliquod temporale commodum, quod hominibus attulerunt, vel propter eorum imitationem, & cognationem, solus autem Christus dictus est *Iesus*, eo quod futurus erat author spiritualis vitæ, ac salutis. Iuxta quâ doctrinam explicat D. Thomas locum Isai. 62. *Vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominauit.* Quæ doctrina, & expositio consentanea est Cyril. lib. 5. de Trinit. dicenti nomen *Iesus*, esse nomen nouum Verbo impositum, carnis natiuitatem indicans, & Isaiæ vaticinium implens. Idem expressius docet idem Cyril. libro. de fide ad Theodos. prope medium. Sed licet hæc expositio probabilis sit, idem tamen Cyril. & Hieronym. non ad Christum, sed ad Ecclesiam, & spirituales populum Israel, locum illum Prophetæ referendum putant. Et quidem planus contextus literæ hoc requirit, sicut inquit: *Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non quiescam, donec egrediatur, ut splendor iustus eius, & Saluator eius, ut lampas accendatur. Et videbunt gentes iustum tuum, & cuncti Reges inclinant tuum, & vocabitur tibi nomen nouum, quod os Domini nominauit.* Illud enim pronomem, *tibi*, ad Ecclesiam manifeste refert prophetiam, illi ergo noua ex ore ipsius Dei nomenclatura promittitur. Quod dicit Hieron. impletum fuisse, quando Christus dixit Petro, *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Vnde Euseb. libr. 2. de Demonst. Euangel. Demonstrat. 49. dicit hoc nomen nouum, esse nomen Christianorum, quod à Saluatoris nostri Iesu Christi appellatione deductum in toto orbe terrarum laudibus, & favore celebratur. De quo legi potest Chryso. hom. 18. in 1. cap. Iohannis.

Quartum est in solutione ad tertium, conuenienter fuisse Christo nomen impositum in die circumcisionis, cuius literalem rationem reddit. Quia inter Iudæos ita erat in more positum, quem morem ortum esse dicit, tum ex eo, quod Abraham simul cum circumcisionis mandato nouum nomen à Deo accepit: tum etiam, quod ante circumcisionem, cum infantes non essent Deo reconciliati, non censebantur habere esse perfectum, neque nominis digni. Quæ ratio est optima, & accommodari potest impositioni nominis, quæ nunc fit in baptismo. In Christo tamen Domino locum non habet: nam secundum se ab initio conceptionis meruit, & habuit tale nomen: imo, illud *uocatum est ab angelo, priusquam in vtero conciperetur*, seruari tamen in se voluit populi sui consuetudinem. De qua re nonnulla addemus disputat. sequenti.

DISPUTATIO XV.

In duas Sectiones distributa.

De mysterio circumcisionis.

Væ ad materiâ de circumcisione spectant, non sunt hoc loco tractanda, cum de hac re ex professo disputet D. Thom. qu. 70. quænam diuina ope in sequenti tomo explicabimus. Solum ergo supponenda est historia Gen. 17. ubi Deus præceptum tradidit Abraham, eiusque posteris de circumcidendis octauo die infantibus. Quod præceptum non poterat obligare infantes, donec ad ætatem adultam peruenirent: obligabat tamen parentes, ut in filiis suis illud obseruarent. De hoc ergo præcepto videndum est, qua ratione, vel obligatione in Christo fuerit impletum, ac deinde nonnihil de nomine ei imposito dicemus. Quam disputationem, & duas proxime sequentes breuiter expediemus, quia res faciles sunt: eas tamen non omnino prætermittent. Fr. Suarez tomo 2.

Ad duximus, ut integra, ac completa doctrina traderetur.

SECTIO I.

Verum licuerit, vel decuerit Christum circumcidere.

Suppono in primis Christum non fuisse subiectum præcepto circumcisionis, seu quod idem est, parentes eius non fuisse obligatos ad circumcidendum illum, non solum, quia Deus erat, sed etiam, quia non fuerat ex semine virili, communi aliorum modo genitus (ut latius probaui tomo præcedenti, disput. 43. sectione 2.) Quod tamen perse, & ex vi illius præcepti intelligendum est, an vero propter scandalum vitandum nonnulla fuerit obligatio, dicam inferius.

Duplex ergo hinc oritur dubitandi ratio. Prior est, quia secluso præcepto Dei non liceret Iudæis filios suos circumcidere: tum quia vulnus illud in tenerrima ætate mortis periculum asferre poterat: tum etiam, quia nullius membri abscissio, vel mutilatio per se licita est, secluso Dei præcepto, vel urgente necessitate, sed in Christo cessauit diuinum præceptum, ergo non licuit hominibus diuinam eius carnem attingere, & sacratissimum sanguinem fundere.

Secunda ratio dubitandi est, quia circumcisio præcipue instituta fuit, ut esset signum fœderis inter semen Abraham, & Deum, Genes. 17. significabat autem, vel Christum venturum: erat enim quædam protestatio, & signaculum fidei Christi venturi, ut indicatur ad Rom. 4. vel spirituales circumcissionem per fidem Christi conferendam. Hæc enim ratio dabatur in membro generationis, quia Christus ex semine Abraham erat nasciturus, & quia futurus erat remedium peccati originalis, quod per circumcissionem traducitur, ergo tale signum non poterat vere applicari Christo iam nato, & natura sua à peccato immuni. Et hæc ratio efficacius probat non decuisse Christum circumcidi, & signum peccatoris assumere.

Dicendum vero est, primo sanctum, & honestum fuisse Christum circumcidi. Est conclusio de fide: nam in primis de fide certum est, Christum fuisse circumcissum. Ita enim vniuersa Ecclesia intellexit verbum illud Luc. 2. *Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus.* Nam licet Euangelista, facta mentione diei ad circumcissionem instituti, transitum facere ad nominis impositionem, nec affirmare expresse videatur Christum fuisse circumcissum: tamen verus sensus illius loci est: *Postquam consummati sunt dies octo, id est, postquam aduenit dies octauus circumcisioni puero, inditus, & postquam in eo circumcissus est puer, illi Iesu nomen impositum est.* Ita Ammonius Alexand. in harmonia quatuor Euangeliorum, Ambrosius hic, & alij expositores. Nam quia consuetum erat, & lege præscriptum, ut infantes circumciderentur, ideo Euangelista potius id tanquam indubitatum, manifestumque supponere, quam diserte narrare visus est. Quia vero impositio nominis propria & peculiaris fuit, & ideo de illa distinctius scripsit. Quamquam si textum Græcum attendamus, in eo apertius hoc indicatur, additur enim coniunctio, & hoc modo, *Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, & vocatum est nomen eius Iesus,* illa enim dictio copulatiua manifeste supponit illum circumcissum esse, & præterea illi fuisse impositum nomen Iesu.

Deinde certum etiam de fide est, licite, ac sanctè egisse eos, qui Christum circumciderunt. Primum enim B. Virgo, quæ peccare non poterat, in eum auctum consensit, iustus etiam Ioseph, tanquam nutritius, & quasi pædagogus Christi, suam in eo factam voluntatem interposuit, imo (ut aliqui volunt) circumci-

Isaia 62.

Cyril.

Hieronym.

Euseb.

Chryso.

Gen. 17.

Rom. 4.

Christus octauo die circumcissus.

Luc. 2.

Ammonius Alexand.

Gen. 17.

Ad Gal. 4. circumcisiōis etiam ipse minister fuit. Præterea totū id factum est voluntate eiusdem Christi, & æterni Patris, qui ipsum misit factum sub lege, ut eos, qui sub lege erant, redimeret.

Obiectio.

Dices, etiam voluntarie passus est Christus, & nihilominus actio, à qua proveniebat illa passio, non erat bona, ergo idem posset quis dicere in præsentī. Respondetur esse valde diversam rationem, illa enim actio erat iniuriōsa, & intrinsece mala: hæc autem minime, & ideo non solum, ut passio, sed etiam ut actio fuit Christo voluntaria, & non solum permissa, sed etiam ordinata ab æterno Patre. Quod dupliciter explicari potest: primo, quia verisimile est non esse factam à Ioseph, & B. Virgine absque speciali Dei revelatione. Et fortasse quando Angelus docuit Ioseph nomen, quod puero erat impositū, simul significavit, ut illud imponeret die circumcisiōis, more consuetō. Vnde Epiphanius, lib. 1. heresi. 30. sub finem alios pueros, inquit, non esse auctores circumcisiōis, sed parentes ipsorum. Christum autem sicut incarnationem, & conceptionem, ac nominis impositionem, ita & circumcisiōem sibi ipsi disposuisse. Secundo, seculæ etiam revelatione, illa circumcisiō, tunc erat actio sacra, & religiosa, & auctoritate diuina ad diuinum cultum instituta, & ut illius usus esset licitus, nō oportebat, ut obligatione legis hæret, poterat enim voluntarie assumi ab his, qui lege Moysis non obligabantur, quāquam post illam assumptam seruandæ legi obnoxij manerēt, teste Paulo ad Galat. 5. Ergo, & si Christus non esset subiectus legi circumcisiōis, iuste tamen & sancte potuit à parentibus circumcidi.

Responsio.

Circumcisiō Christi sancta.

Epiphanius.

Galat. 5.

Primaria circumcisiōis significatio qua.

Genes. 17.

Act. 16.

Neque obstat circumcisiōis significatio; est enim hæc differentia inter voces, & res, seu facta, quod vtrumque usus primarius est significatio: at vero res, seu facta habere possunt aliū primarium usum. Deinde voces expressius significant, quam facta, ac denique in eodem facto potest multiplex significatio fundari, ita ut vna possit ab alia separari. Prima ergo ratio instituendi circumcisiōem fuit ad consignandum populum Dei, & homines diuino cultui quodammodo destinandos, iuxta illud Genes. 17. Statuam pactum meum inter me, & te, ut sis Deus tuus, & semini tui post te, & infra, Circumcideris carnem præputij vestri, ut sis in signum fœderis inter me, & vos: hic ergo usus, & significatio optime potuit in Christum Dominum cadere. Aliæ vero significationes, cum non essent expressæ, non erant necessario coniunctæ cum illo opere, & ita poterant separari, & vitari omne mendacium, sicut constat, quia nō solum post Christum natum, sed etiam post mortem eius multo tempore licita fuit circumcisiō, & Paulus licite circumcidit Timotheum absque vilo mendacio, vel falsâ significatione.

Ex quibus fere expeditæ relinquuntur rationes dubitandi initio positæ. Quibus addo, quāuis per se non fuerit necessarium parentibus Christi, puerum circumcidere: per accidens tamen ad vitandum scandalum, merito existimari potuisse necessarium. Quia cum partus esset manifestus omnibus, miraculum autem cōceptionis esset occultissimum, non potuisset non generari graue scandalum, si circumcisiō fuisset prætermissa. Et quāquam hæc necessitas fortasse non tanta fuerit, ut obligationem simpliciter induceret, quia non erat necessarium, ut ceteris constaret, si fortasse circumcisiō omitteretur, nihilominus tamē demonstrat ratio facta hunc fuisse cōuenientissimum modum non solum ad vitandum scandalum: sed etiam ad significandam promptissimam voluntatem parendi legi, eiq; reuerentiam exhibendi, eam nimirum exequendo etiam cum non obligaret.

Dico secundo, decuisse maxime Christum circumcidi. Est conclusio æque certa, ac præcedens. Quam optimis rationibus confirmat. D. Tho. in art. quæ o-

mnēs fere ad literam desumptæ sunt ex Epiphaniō loco nuper citato, ubi sic inquit, Propter multas causas circumcisiō est, & primum, ut ostenderet seipsum in veritate carnem assumpsisse, propter Manicheum, & eos, qui dicunt, eum in specie apparuisse, & postea eandem rationem applicat contra Appollinarem, & Valentinum. Secundo. Ut non haberent Iudæi excusationem, si enim non fuisset circumcisiō, poterant dicere, non potuimus Christum suscipere. Quam rationē eleganter tetigit Chrysost. similem causam agens, homil. 34. in acta Apost. & rationem reddens, cur Paulus Timotheum circumciderit, inquit, Hæc est causa circumcidi, non enim serebant audire verbum ab incircumciso, vnde opus circumcidit, ut circumcisiōem tollat. Tercio addit Epiphanius. Oportebat ipsum, qui præceperat Abraham, ut circumcideretur, signaculi apparenti gratia dati vero ad figuram veri, ac inuisibilis, nunc circumcidi, & hoc signaculum confirmare. Sic Euseb. Emis. hom. in octaua natiuitatis Domini. Ideo ipse circumcisiōis est, ut legem compleret, & bonum ostenderet. Et Cyprianus ferm. de hoc mysterio. Neque hoc sacramentum, inquit, consuetudini antiquæ subtrahere voluit Christus, & licet non esset in hoc tempore necessarium, tamen ne antiqua religio prorsus reproba videretur, in se voluit circumcisiōis aptari signaculum. Quarto pergit Epiphanius. Durauit hæc vsque ad Christum, & hæc de causa etiam ipse circumcidi voluit. sic Euseb. Emis. supra, Circumcisiō in Christo completa est, in quo, & alie legis ceremonie consummatae sunt, finis enim legis Christus. Vnde eleganter August. ferm. 13. de tempore. Dominus quidem suscepit circumcisiōem, ablaturus ipsam circumcisiōem, suscepit vmbra, daturus lucem, suscepit figuram, impleturus veritatem. Apertius idem Aug. lib. quæst. noui Testamenti. q. 22. Circumcisiō, inquit, vsque ad Christum ducta est, & infra, Ideo debuit circumcidi, ut ipse probaretur esse, qui promissus Abraham esset, ita ut de cætero circumcisiō cessaret impleta promissione. In quibus verbis quintam rationem indicat August. videlicet oportuisse Christum circumcidi, ne à femine Abraham existimaretur alienus, & consequenter non crederetur esse ille, de quo Abraham prædictum fuerat. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Sexto subiungit Epiphanius. Ut circumcisiō rationabiliter, circumcisiōem ad solueret, & aliam maiorem ostenderet, non velut qui non haberet, & sibi ipsi constitueret, sed qui haberet quidem, ostenderet autem, quod hæc non amplius esset opus, sed maiori. Quam rationem eisdem fere verbis tradit Euseb. Emis. supra dicens. Ideo circumcisiō, ut eius nobis significationem commendaret. Et infra, & Iudæi quidem in vno membro circumcidentur, quare autem circumcidentur, non intelligunt: Christiani vero quid circumcisiō significet intelligentes, non vnum tantum, sed omnia membra circumcident, non pellis incisione, sed totius superfluitatis abiectione. Septimam rationem sumi potest ex verbis ipsius Christi ad Ioannem Baptistam Matthæ. 3. Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Sicut enim Christus baptizari volens summum dedit exemplum humilitatis, ita circumcisiōem suscipiens. Manifestum (inquit Bernardus) dedit humilitatis exemplum, quia nec vestigium quidem vilius vulnus habens, alligaturam non refugit vulnere. Dedit etiam exemplum obedientiæ, patientiæ, charitatis, cæterarumque virtutum, quæ omnes iustitiæ nomine comprehenduntur. Octauam denique rationem addere possumus, voluisse statim post natiuitatē circumcidi, ut pro nobis Deo Patri satisfacere inciperet, & redēptionis nostræ initium, quod non minoris valoris esset, quam totū pretium, Patri offerret. Nobis enim, inquit Eusebius Emis. circumcidi dicitur Dominus, sicut enim pro nobis est baptizatus, & passus ita & pro nobis est circumcisiō. Vnde Paulus ad Galat. quinto, factus, inquit, sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, & 2. ad Corinth. 5. Eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos esseremus iustitia Dei in ipso. Itaq; sicut non fuit indecens, Christum assumere carnem in similitudinem carnis peccati,

ita

Epiphanius.
Circumcisiō Christi multis modis decessit.

Chrysostomus.

Eusebius Emis.

Cyprianus.

Epiphanius.

Eusebius Emis.

Augustinus.

Epiphanius.

Eusebius Emis.

Matthæus.

Bernardus.

Ser. 1. de circumcisiōe.

Eusebius Emis.

Galat. 5.

2. Corinth. 5.

ita nec fuit indecens, sed multis rationibus conuenientissimum circumcissionem assumere, quæ licet in alijs carnem peccati significaret: in ipso vero solum veritatem carnis, similitudinem autem carnis peccati, & totius peccati remedium indicaret, ad polliceretur.

Cætera, quæ de hoc mysterio desiderari poterant, vel facilia sunt, vel ex communi ratione circumcissionis petenda, quale est illud de circumstantia temporis, seu octauæ diei. De qua videri potest Bernard. sermo. 3. de hoc mysterio. De circumstantia autem loci cauendus est lapsus Niceph. lib. 1. Hist. capite 122 dicentis Christum fuisse circumcissum in domo Ioseph, in quo nec sibi constat, cum statim cap. sequenti dicat, Christum inuentum esse à Magis in spelunca, & præsepi: nec verum dicit, quia certum est, B. Virginem usque ad diem purificationis à loco natiuitatis Christi non discessisse: fuit ergo in eodem diuersorio circumcissus, vt recte notauit Epiphanius. lib. 1. contra Hæreses tom. primo cap. vltimo post Hæresim 20.

Vltimo tandem inquirere aliquis posset, quid de præputio Christi factum sit. In qua resolum dicere possumus in præsentis loco, præputium illud summa diligentia, ac veneratione seruatum esse à B. Virgine, hoc enim per se verisimile est, & pietati, ac charitati Virgini consentaneum. An vero in resurrectione iterum particula illa fuerit corpori Christi coniuncta, infra agentes de Christi Resurrectione dicemus.

SECTIO I.

Cur nomen Iesus fuerit Christo Domino in circumcissione impositum.

De Cyprianus, lib. de cardinalibus Christi operibus, c. de ratione circumcissionis, indicat, sicut præceptum fuit Israelitis, vt octauo die paruulos circumciderent, ita etiam fuisse mandatum, vt eodem die nomina eis imponerent. Sic enim inquit. Hoc cum octaua die iustum sit celebrari, & nomen circumcissionis aptari, intimatum est illis, qui digni Sanctorum consortio censebantur, quod eorum nomina scriberentur in Calis, & æternæ beatitudinis, quam post vitæ huius septimanam octaua consequitur, heredes fierent, & confortes, quicunque vitæ innocentia sese Domino consecrassent. Non est autem intelligendum, vtrumque fuisse à Deo distincte, & propriè præceptum, Genes. enim. 17. vbi lex circumcissionis traditur, nulla de nomine imponendo fit mentio: sed consuetudinem imponendi nomen octauo die, veluti necessaria quadam consequutione supposita hominum conditione ex lege circumcissionis ortam fuisse. Est enim necessarium hominibus, vt filijs suis propria imponant nomina, vt eos distinguere, vocare, ac de ijs loqui possint, & propter easdem causas necesse est hanc impositionem non differri, sed à principio natiuitatis fieri. Quia vero oportet eam publice, & cum aliqua solemnitate fieri, ideo omnibus nationibus in more fuit, vt post aliquot natiuitatis dies solemniter aliquo ritu hæc nomina imponeretur. Vnde Arthenienfis apud Suidam, decimo natiuitatis die conuocatis cognatis, & amicis, & oblati Dijs sacrificijs nomina filijs imponebant. Romani vero (vt auctor est Festus) octauo die puellis, pueris autem nono imponebant nomina, eos prius lustrando Dijs, & ideo dies illi *lustrici* vocabantur. Cum ergo ritus circumcissionis inter Iudæos fuerit celeberrimus, & per illum infantes suos paucis diebus post natiuitatem Deo consecrarent, consequens fuit, vt eodem die, quo eos circumcidebant, eis inderent nomina. Vnde hanc fuisse Iudæorum consuetudinem, aperte colligitur ex Luca 1. & 2. & docent omnes Patres explicantes hoc mysterium. Ex quo Theophyl. & Euthym. Luc. 1. recte conieciunt, circumcissionem fuisse solitè præcedere

Fr. Suarez tom. 2.

nominis impositionem. Tum quia decebat, vt prius signaculum Dei imprimeretur, quàm imponeretur humanum. Tum etiā, quia non censebatur inter homines dignus nomine, qui nondū fuerat Deo consecratus.

Hunc igitur morem, & quasi politicam legem obseruare voluit Christus: tum vt in omnibus rebus honestis, ac decentibus suæ genti assimilaret sese: tum etiam, vt in omnibus se verum hominem ostenderet, vt late tractat August. ser. 40. de tempore. Christus enim verus Deus cum sit, & homo, sicut proprium nomen habet, quod diuinam eius personam, & naturam exprimit, quale est nomen Verbi, filij, sapientie, genitæ, imaginis, ac similia, ita oportuit, vt secundum humanam naturam proprium nomen haberet, quo inter veros homines censeretur, & ideo inter alias causas, quando per circumcissionem vera eius caro, & sanguis comprobata sunt, tunc illi proprium hominis nomen imponitur.

Ex ijs ergo primo concluditur decuisse, vt Christo recens nato in die Circumcissionis proprium hominis nomen imponeretur. Secundo vero addendum est, oportuisse vt hoc nomen diuina quidem autoritate: ministerio tamen angelorum, & hominum imponeretur. Quod enim diuina autoritas, & angeli ministerium intercesserit ex Matt. 1. & Luc. 1. & 2. aperte constat, vbi angelus prius ad Mariam missus, Ecce, inquit, concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum: certū est autem angelum non nunciassse Virgini, nisi quod à Deo acceperat. Vnde Cyril. libro de fide ad Theodosium prope medium, hæc angeli verba tractans. Nomen, inquit, hoc nouum à Patre opinor per angeli vocem impositum est, & infra

Quando ergo vnigenitus filius, qui patri coæternus ante omnia secula existit, nouissimè temporibus homo factus, & ex muliere natus, & filius declaratus, & primo genitus appellatus, & inter multos fratres numeratus est, tunc ille quoque qui secundum naturam pater est, patris leges (vt ita loquar) sequutus, nomen hoc præsumit. Et ideo (vt notauit Bernard. sermo. 2. de circumc.) de hoc nomine loquens cap. 2. idem Euangelista Lucas, vocatum, dicit esse ab angelo. Vocatum plane, ait Bernardus, non impositum, nempe hoc ei nomen est ab æterno, à natura propria habet, vt sit Saluator, innatum ei est nomen hoc non inditum ab humana, vel angelica creatura. Ratio vero est: primo, quia nomen imponere munus est habentis

authoritatem in eum, cui imponitur, nullus autem proprius ius, & autoritatem habuit in Christum hominem, nisi Deus ipse. Secundo, quia perfecta nominis impositio ex perfecta rei cognitione procedit, nullus autem dignitatem Christi perfecte cognoscebat, nisi solus Deus. Tertio, hæc nominis impositio, quando à Deo fit, est signum specialis beneuolentiae diuinæ, & singularis dignitatis eius, cui imponitur, vt in Abraham, Isaac, Ioanne Baptista, & Petro videre licet. Denique, priuilegium hoc accipiendi nomen à Deo in veteri, ac nouo testamento paucis quidem, aliquibus tamen insignibus personis concessum fuit, non debuit igitur Christo denegari. Vbi obiter obseruandum est, in Scripturis sacris interdum inueniri nomina aliquorum virorum, post ætatis progressum mutata, interdum à principio imposita vel ante conceptionem reuelata. Quando enim vel in Dei cognitione, aut meritis, aut in munere aliquo, & dignitate progressu temporis erant specialiter profuturi, non à principio, sed post aliquod tempus ætatis nomen à Deo suscipiebant, vt nominis mutatio mutationem in persona factam indicaret, vt in Abraham, & Petro constat, & notant

Origenes, in præfat. Epistolæ ad Romanos. & Hieronymus in principio epistolæ ad Roman. & lib. 4. in Ieremiam, in fine. At vero, qui à principio insignem munus, vel donum aliquod gratiæ acceperunt, simul habuere nomina diuinitus indita, quibus eorum prærogatiua indicaretur, vt videre licet in Isaac, in quo spes Messie ex singulari Dei promissione

Matth. 1.
Luc. 1. & 2.

Christo diuinitus nomen inditum.
Cyril.

Luc. 2.
Bernard.

Nomina in scriptura qualiter imposita sunt.

Origen.
Hieron.

posita fuit, & in Ioanne Baptista, qui in vtero matris gratiam suscepit. Christus igitur, quia à principio in omni munere, & gratia fuit perfectissimus, merito à suo ortu proprium, ac perfectissimum nomen à Deo sortitus est.

*Christo per
homines no-
men im-
positum.*

Deinde, quod hæc impositio per homines facta sit, constat, quia tam Mariæ, quam Ioseph dictum est ab angelo, & *Vocabis nomen eius Iesum*. Et merito. Primum quidem, quia suavis diuinæ providentiæ dispositio hoc postulabat. Deinde, quia Beata Virgo quasi iure materno hanc sibi potestatem vendicabat. Pertinet enim ad parentes, ut filiis nomina imponant: & quamvis hoc ius patri potissimum debitum sit, tanquam capiti primariam potestatem habenti, in cuius signum legimus, Abraham filio Isaac nomen imposuisse Genes. 18. non tamen omnino mater excluditur, ut ex Genes. 29. & ex aliis locis facile colligi potest. Quod tunc maxime locum habet, quando vel filius patre destituitur, vel ipse exsequi hoc munus non potest, quia de causa Luca 1. cum Zacharias loqui non posset, Elisabeth quasi suo iure utens, dixit, *Nequaquam sed vocabitur Ioannes*. Cum ergo Beata Virgo esset vera Christi mater, ipsa debuit filio suo nomen imponere, imo cum reuera sola ipsa fuerat parens eius, ad eam solam hoc munus pertinere videbatur. Nolu itaque Deus sanctissimum Ioseph, utpote verum sponsum, & maritum Virginis hac dignitate, & autoritate priuari. Vnde recte Chrysost. hom. 4. in Matth. ita introducit Angelum loquentem ad Ioseph. *Non quia ex Spiritu Sancto est, idcirco te à ministerio tante existimes dispensationis extraneum. Nam & si nihil haberes in hac generatione commune, tamen quod est proprium patris, quodque nihil latet Virginis dignitatem, hoc tibi facile concedo, ut scilicet nato nomen imponas. Quamquam enim non sis filius tuus: tu tamen curam erga illum, & sollicitudinem ostendes parentis, & propterea te illi ab ipsa statim nominis impositione approprio, famulamque facio nato infanti. Denique cum Christus futurus esset subditus illis, scilicet Mariæ, & Ioseph, mirum non est quod eorum voluntate, & mutuo consensu nomen receperit.*

*Nomen Iesu,
Christo con-
uenienter im-
positum.*

Tertio dicendum est, nomen Iesus aptissimum & convenientissimum fuisse, ut Christo domino imponeretur. Ad hanc conclusionem confirmandam sufficit quod in præcedenti dictum est, hoc nomen à diuina sapientia fuisse excogitatum, eiusque voluntate, & autoritate sapienter inditum. Vt autem eius impositionis causam explicemus, primo statendum est hoc nomen Hebræum esse, cuius etymologiam nonnulli sequuntur. Osiandrum hæreticum, à nomine ineffabili, & tetragrammaton Ieoua deducendam putant, addita, seu interposita vna, vel altera litera, quæ Hebraicum nomen Iehosua compleat, quo mysterium Incarnationis significari dicunt. Sed hæc, quæ in Scriptura, & Patribus fundata non sunt, omittamus. Certum igitur est Iesu nomen à verbo saluandi originem ducere, teste angelo Matt. 1. *Vocabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum*. Vbi Hieronymus. *Iesus Hebræo sermone saluator dicitur, etymologia ergo nominis eius Evangelista signauit, dicens, Vocabis nomen eius Iesum, quia ipse saluum faciet populum suum*. Vnde vbi cunq; in veteri testamento sub hoc nomine Messias promittitur, septuaginta *etwip* vertunt, & Hieronymus, seu vulgata saluatorem, *Isai. 62. Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non quiescam, donec egrediasur ut splendor iustus eius, & saluator eius, ut lampas accendatur, & Mich. 7. Ego autem ad Dominum aspiciam, & expectabo Deum saluatorem meum, quod Abac. 3. Iesu nomine recte dicitur. Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Iesu meo*. Vbi in Hebræo non est nomen intergrum Iesu, sed nomen *Iesû*, quod salutem significat: & potest intelligi abstractum positum pro concreto actiuo, ad denotandam saluatoris perfectionem, & ita septuaginta verterunt in *Deo saluatore meo*.

*Matth. 1.
Hieronym.*

*Iesus à sal-
uando di-
ctus.*

*Mich. 7.
Abac. 3.*

Secundo obseruandum est, hoc nomen fuisse

Christo impositum tanquam proprium eius. Potest Iesu nomen autem dici proprium. Primo ut distinguitur contra Christum pro-

metaphoricum. Cum enim in Scriptura sacra Christus dominus variis nominibus metaphoricis appellatur, dicitur enim *pastor, osium, via*, & aliis plurquam triginta, quæ numerat Hieronymus. Ezech. 46. & multa congerit Cypri. lib. 2. ad Quirinum, à principio, & Cyril. Ierosol. cate. 10. omnia tamen sub hoc nomine *Iesu*, & propria eius significatione comprehenduntur. Secundo potest hoc nomen *Iesu* dici proprium, ut à communi, seu appellatiuo distinguitur, ut enim notauit Hieron. Matth. 16. Redemptor noster, & Christus dicitur, & *Iesus*, sed nomen *Christi*, nomen est dignitatis, nomen autem *Iesu* solum est

*Hieronymi
Cyprian.
Cyril. Ierosol.*

proprium. Nomen enim *Christi* ex vi suæ significationis commune est, reges & sacerdotes significans, qui oleo vngebantur, & inde deductum est ad significandos iustos, & sanctos, quia gratia Dei vnguntur, & inde tandem deriuatum ad Messiam per antonomasiam significandum, quod Rex futurus esset, & sacerdos, ac Deus, & homo oleo diuinitatis vinctus, ut late Eusebius, lib. 4. de demonstr. Euangelica, cap. 15. & Nicephorus, lib. 1. Hist. ca. 4. At vero nomen *Iesu*, proprium fuit ad hanc personam in hac natura significandam impositum. Tertio potest hoc nomen dici proprium Redemptoris, quia nulli alteri tributum est, & hoc sensu cõtendunt aliqui hoc nomen, ut ita dicam, materialiter sumptum ita esse proprium

*Euseb.
Nicephorus.*

Christi, ut nulli alteri antea fuerit impositum. Ita tradidit Galatinus lib. 3. de arcanis, cap. 20. & Sanctes Pagninus in interpretatione nominum Hebraicorum, quos sequutus est Iansenius, c. 7. concordia. Nā etiam si aliqui sunt in testamento veteri similes nomine appellati, ut *Iesus Naue, Iesus Syrach, & Iesus Ioseph*, respondens hi scriptores, eorum nomen non fuisse eisdem omnino literis conscriptum, nomen enim eorum erat *Iehosua*, Christi autē *Iesua*, quod neq; est idem neq; eandem habet interpretationem. Nam *Iehosua* significat *Deus saluabit*, seu *Deus saluat*, *Iesus* vero (ut dictum est) significat *Saluatorem*. Sed maiorem fidem existimo adhibendam esse antiquis Patribus, & in linguarum cognitione peritissimis, qui docuerunt nomen hoc quoad materialem literarum sonum multis antea fuisse impositum, quamquam vis, & efficacia illius nominis noua, & singularis fuerit in Christo. *Ipsæ enim solus* (ut Cyril. Ierosol. supra dixit) *Iesus appellatur vero nomine, à saluatore medicina habens appellatum*. Propter quod excellentiores viri, quibus hoc nomen prius impositum est, typi ac figura Christi extitisse cõsentunt. Quod abude probat locus ille Zach. 3. *Osedit mihi Dominus Iesum sacerdotem magnum*. Quo loco, verum ac proprium Iesu nomen positum esse, omnes Patres docuerunt, adeo, ut quidam eorum de solo Christo verba illa ad literam interpretentur, ut Tertull. li. contra Iudæos, ca. vlt. vbi inquit, delineatum esse ibi Christum summum sacerdotem, & in persona sua, & in ipsius nominis sacramento. Idem Laëtan. li. 4. ca. 14. Origen. hom. 9. in Leuit. Ambros. li. 3. de fide, ca. 4. Alij vero licet in sensu histor. de Iesu filio Ioseph interpretentur: allegorice tamen intelligi de Christo non negat, & omnes consentiunt typum fuisse ob similitudinem nominis, officij, & c. ut late eo loco Hieron. tractat, & Euseb. 4. li. de demonstr. Euang. ca. 29. vbi sic inquit. Magnus sacerdos, qui dicitur *Iesus*, apertissimam imaginem, & notam euidentissimam seruare mihi videtur Saluatoris nostri *Iesu Christi*, quando & illius nomine decoratur, & populi de Babylone redeunt, qui captiui illic fuerat, ductor existit. Eadem est sententia August. 12. cõtra Faust. ca. 36. August. Theodoret. & aliorum interpretum Zach. 3. Deinde, quod Iosue eodem nomine in Christi figura donatus fuerit, sæpius testatur Iustin. Martyr, in dialogo contra Tryphonem, vbi inter alia considerat, Moysen, cum Iosue mitteret in terrā promissionis,

*Galatin.
Sanctes Pa-
gninus.
Iansen.*

Cyril. Ierosol.

Zachar. 3.

Tertullian.

Laëtan.

Origen.

Ambros.

Hieronymi.

Euseb.

August.

Theodoret.

Iust. Mart.

illi

illi nomen mutasse, & ablato nomine Auses, vel Oseam Iesum vocasse, quoniam introducturus erat populum in eam, ut sicut in hoc munere, ita & in nomine typum Christi gereret. Et idem sensit Tertullianus libro contra Iudæos, cap. 9. & lib. 3. contra Marcionem, cap. 16. & August. lib. 16. cont. Faustum, cap. 18. & sequentibus, & libro 2. questionum in Exodum q. 103. & Ambros. in Psal. 47. in fine, & Hierony. libro 1. contra Iovinianum, latissime omnium Origen homilia 2. in Exod. 22. in Numero & 1. Iosue, & optimè Theodoretus in principio libri Iosue: Denique Philo libro de humanitate, & Iosephus libro 5. antiquitatum, cum sapientius Iosue nominant, Iesum illum appellant. Et Euseb. lib. 4. de Demonstr. in ultimis ferè verbis id confirmat, ipsius vocis interpretationem exacte explicans. Non est igitur hoc nomen in sono verborum proprium solius Christi domini: neque hoc refert ad dignitatem, vel excellentiam eius, quæ magis ex impositione, & ratione eius, quam ex sono petenda est.

Tertio igitur loco obseruandæ sunt causæ, ob quas Christo Domino hoc nomen impositum est, quas Patres citati latè persequuntur, & ideo breuiter illas indicabo. Prima est (quam hic tergit D. Thomas in corp. art.) Quia nomina propria imponuntur ex rerum, seu personarum proprietatibus: est autem Christo maxime proprium esse Saluatorem non solum corporum, sed etiam animorum: nec tantum à temporalibus damnis, sed maxime ab æternis, nec solum auferendo summum peccati malum, sed conferendo etiam perfectam gratiæ sanitatem. Cum enim perfecta sanitas in proportionem consistat, Christus veluti vnuerfis rebus debitam tribuens proportionem, saluatoris nomen perfectissime adimpleuit, pacificans per sanguinem suum quæ in calis, & quæ in terra sunt, ad Colos. 1. Vnde obiter intelligimus huius nominis impositionem, aptissime infantis circumcissionem fuisse subsequutam. Non enim prius Saluatoris nomine insigniri voluit, quam sanguinem suum pro hominibus funderet: quia verò quælibet gutta illius sanguinis ad omnium hominum salutem sufficere poterat, ideo oblato nostre redemptionis preciosissimo symbolo Saluatoris nomen dignissime est meritis. Et hinc colligitur secunda ratio huius impositionis, quia hoc nomen ad Christi Domini dignitatem, & honorem maxime pertinet, non solum quia diuinum eius vim, & efficaciam indicat, quæ ad salutem hominum perficiendam illi necessaria fuit: sed etiam quia suis operibus, & victorijs illud promeruit. Est namque illud nomen vni cuique gloriosius, quod non solum à natura, seu ab origine manat: sed etiam proprijs, ac egregijs factis comparatum est. Vnde Paulus ad Philip. 2. Humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis, propter quod, & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genu flectatur, & c.

Tertiam rationem insinuat Diuus Thomas hic ad primum, & eam latè persequitur Bernard. serm. 2. de Circumcisiõe, videlicet, quia in hoc nomine omnia alia Christi nomina, tam propria, quam metaphorica comprehenduntur. In primis enim in hac voce diuinitas Christi exprimitur, quia nullus alius, nisi verus Deus nos saluare poterat, ut Patres citati docent, & explicando hoc nomen dixit Epiphanius. hæres. 29. In quo illud specialiter perpendendum est, quod Matt. capite 1. cum dixisset, & vocabis nomen eius Iesum, statim subdidit, hoc factum esse ut impleteretur, quod Iaias prædixerat, Et vocabitur nomen eius Emmanuel. Solent enim Patres interrogare, & latè tractare, quomodo, cum de Messia fuerit prædictum, vocandum esse Emmanuel, non illud, sed Iesu nomen accepit. Et quamuis diuersi diuersa respondeant, ut videre licet in Chrysostom. Theophyl. Euthym. ibi Lactant. lib. 4. cap. 22. Tertullian. li. 3. contra Marcionem

Fr. Suarez. tom. 2.

capit. 8. & 9. August. serm. 8. de Natiuitate. Matthæus tamen potius dixit per huius nominis impositionem, prophetiam illam impletam esse: non enim erat sensus illius, Messiam nominandum esse hac materiali voce Emanuel, sed rem illa voce significatam ei esse tribuendam; quia tunc verè, ac singulari modo Deus nobiscum esse incepit, quando Verbum caro factum est. Quod mysterium apertissime nobis declarat nomen Iesus, quo non solum Verbi maiestas, sed etiam humanitatis veritas indicatur, sine qua Saluatoris munus Deus exequi non posset. Significatur autem illa humanitas, tanquam principium, & radix bonorum omnium, quæ sub nomine salutis comprehenduntur.

Vnde tanquam quarta ratio colligi potest, quæ ad nos homines pertinet. Voluit enim Deus hoc nomine miseros homines consolari, eorumque spem excitare. Prædixerat enim Deus Iaias sexagesimo secundo. Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non quiescam, donec egrediarur ut splendor iustis eius, & Saluator nomen solatijs eius ut lampas accendatur. Et quoniam hic Saluator futurus erat hominibus omnium bonorum fons, & origo in toto illo capite hæc describit Iaias, & tandem concludit. Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ, dicit filia Sion, Ecce Saluator tuus venit. Et alijs sex locis volens prædicto Christi aduentu homines consolari, & ad fiduciam excitare, sub nomine Saluatoris illum proponit, ut potissimum videre licet, cap. 12. Confiteor tibi Domine, quoniam iratus es mihi, conuersus est furor tuus, & consolatus es me. Ecce Deus Saluator meus, fiducialiter agam, & non timebo, quia fortitudo mea & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem: haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris. Vnde etiam Angeli prædicantes Christi Natiuitatem, Lucæ 1. Saluatorem statim nominant, dicentes, Quia natus est vobis hodie Saluator. Propterea ergo Iesu nomen Christus elegit, ut vel ipso nomine audito hominum animi erigerentur: tum etiam ut beneuolentiam erga homines commendaret. Cum enim posset ab alijs innumeris perfectionibus appellari, eam potissimum elegit, quæ summum eius erga homines amorem indicaret. Denique sicut inter omnia Dei attributa, misericordia est, quæ potissimum prædicatur, & extollitur, ita illud maxime nomen elegit, quod misericordiam commendaret, maxime cui potissimum conuenit illud Cantico. 1. Oleum effusum nomen tuum, velate & eleganter persequitur Bernard. sermone 15. in Cantica. Et ideo de hoc nomine dicitur Actor. 4. Non esse aliud sub caelo, in quo oporteat nos saluos fieri.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus conuenienter fuerit in templo oblatus.

D tertium sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter fuerit Christus in templo oblatus. Dicitur enim Exod. 13. Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vuluam in filiis Israel. Sed Christus exiuit de clauo Virginis vtero, & ita matris vuluam non aperuit. Ergo Christus ex hac lege non debuit in templo offerri.

2. Præterea, illud quod est semper præsens alicui, non potest ei præsentari. Sed Christi humanitas semper fuit Deo maxime præsens, utpote semper ei coniuncta in vnitatis persona. Ergo non oportuit, quod coram Domino sisteretur.

3. Præterea, Christus est hostia principalis, ad quam omnes hostie veteris legis referuntur, sicut figura ad veritatem. Sed hostie non debet esse alia hostia. Ergo non fuit conueniens ut pro Christo alia hostia offerretur.

4. Præterea, inter legales hostias præcipua fuit agnus, qui erat iuge sacrificium: ut habetur Numer. 28. vnde etiam Christus dicitur agnus, Ioann. 1. Ecce agnus Dei. Magis ergo

o 3 fuit

Tertul.

August.

Ambros.

Hieronym.

Origen.

Philo.

Ioseph.

Euseb.

Vide Leo.

nam Cassian.

in 7. c. Iaias.

Nomen Iesu

cur Christo

impositum.

Colos.

Philip. 2.

In nomine

Iesu quomo-

do aliaqua

Christi con-

uenienter no-

mina.

Bernard.

Epiphanius.

Matth. 1.

Emmanuel

nomen

Christo cur

ita nomen

Chrysostom.

Theophyl.

et huius.

Lactant.

Tertul.

August.

Matth. 1.

Iaias 61.

Saluatoris

nomen sola-

tium, ac spes

hominum.

Iaias 12.

Luc. 1.

Bernard.

Actor. 4.